

Information om FINNSAM

Postgironr Sverige 646 27 77-1
Postgironr Norge 0826 0282 663
Medlemsavgift 2 år 110:-

Kassör och adresslista:

Tor Eriksson, Lövstagatan 20, S-703 56 ÖREBRO

Tel: (0)19-12 08 84 tor.eriksson@2.sbbs.se

Hemsidesansvarig:

Christer Nilsson, Ulvsbygatan 24 B, S-654 64 KARLSTAD

Tel: (0)54-21 60 22 (e-post: christer.nilsson@karlstad.se)

Skogsfinska bibliografien samt släktnamnsgruppen:

Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, S-771 53 LUDVIKA

Tel: (0)240-169 60 (e-post: loherou@hotmail.com)

Ledningsgrupp 1999

Mellannorrland (s-k) Maud Wedin, Bergalid 3, S-791 32 FALUN

Tel: (0)23-228 64 (maud.wedin@telia.com)

Gävle-Dala Maths Östberg, Östra Kyrkbyn 41, S-822 91 ALFTA

inkl Tel: (0)271-101 68 (finnskogsmuseet@swipnet.se)

Orsa Finnmark (suppl) Ingemar Gustavsson, Blåtryvägen 9, S-794 33 ORSA

Tel: (0)250-412 96

Bergslagen K-G Johansson, Saxhyttan 3619, S-712 94 GRYTHYTAN

Tel: (0)591-193 20

Tiveden Lena Gribing, Anderstorp, S-695 94 FINNERÖDJA

Tel: (0)584-202 86 (lena.gribing@laxa.mail.telia.com)

Värmland Arne Vannevik, Box 207, S-685 25 TORSBY

Tel: (0)560-712 84 (a.vannevik@tordata.se)

Grue Birger Nesholen, Gruetunet Museum, N-2260 KIRKENÄR

Tel: 629-4373 15 (gruetune@east.no)

Åsnes/Törberg Rolf Rønning, N-2433 HERADSBYGD

Tel: 624-165 67

FINNSAM INFORMATION

Årgång 5

Nr 2 - juni 1999

Just hemkommen från FINNSAM:s vårkonferens i Ljusnarsberg, kan man konstatera att dessa konferenser verkligen är FINNSAM:s livsnerv. Det är alltid lika trevligt att få hälsa på i en ny finnbygd och lära känna dess specialiteter. I Ljusnarsberg måste man nog säga att riorna (samt en och annan bastu) är det som imponerar mest. De är rätt många till antalet, fast inte alltid i så gott skick, vilket ger upphov till frågor. Vad ska bevaras och hur? Läs mer i Tors rapport.

Alla är hjärtligt välkomna till Härnösand och Viksjö i höst 26-29 augusti (obs sista anmälan 2 juli!) På mittuppslaget ser du programmet. Vi ses! Nästa FINNSAM-info kommer i september. Manusstopp 31 augusti.

Juni 1999 Maud Wedin

Detta nummer innehåller:

- * Rapport från vårkonferensen i Ljusnarsberg 28-30 maj 1999
- * Projekt och sommarprogram från Torsby Finnkulturcentrum
- * Sommaraktiviteter
- * Inbjudan till höstkonferensen 26-29 aug 1999 i Härnösand/Viksjö
- * Finnskogsteatern Savolax-Svedjerök
- * Protokoll från vårkonferensens möte i Ljusnarsberg 30 maj
- * Hur blir man medlem i FINNSAM? Glöm inte betala medlemsavg!
- * Upprop om lusovner samt kurs om skogsfinske nevertak til høsten!
- * Information från Skansen och Finnskogsmuseet
- * Maud Wedins databas över skogsfinska ortnamn
- * Lars-Olof Herous skogsfinska bibliografi
- * Info om FINNSAM 1999

FINNSAM-konferensen i Ljusnarsberg våren 1999

Av Tor Eriksson, Örebro

Fredagen den 28 maj

Den här gången skulle konferensen pågå över tre hela dagar, så en intensiv helg förestod oss när vi samlades på Gillersklacks fritidsanläggning lite norr om Kopparberg. Knappt trettio personer deltog redan från början, och det var mycket glädjande att se det stora intresset som finns för de här dagarna. Vi inkvarterade oss i stugor vid anläggningen, varifrån man har en hänförande utsikt över trakten. Det här är den andra vårkonferensen i rad som jag har varit ansvarig för. Att jag fick ta hand om den här träffen beror på att jag har bra kontakter med Ljusnarsberg. En annan anledning är det projekt jag bedriver åt Örebro läns museum. Jag dokumenterar samtliga rökstugor, rior, rökbastur, rökkurar och kölnor i Örebro län. En fältinventering sker av varje objekt, då jag antecknar uppgifter om torkhuset med anslutande gårdsmiljö. Jag tar foton och prickar in husen på karta. Vid hemkomsten sammanställer jag sedan uppgifterna och överlämnar dem till museet. Ett antal hus i Ljusnarsberg har jag hunnit med än så länge. Temat för konferensen var därför byggnadsvård, och vi skulle titta närmare på kommunens rior och rökbastur etc.

På fredagen åkte vi ut i egna bilar för att bland annat bese en del bastur i södra Ljusnarsberg. Jag satt i ledarbilen för karavanen. Det höll på att gå illa redan från början, för min bil glömde svänga av vid avfarten till Kopparberg. Vi vände och tog oss tillbaks in i karavanen igen. Första anhalt blev Smältarbacken, där en förfallen bastu finns att se. Till gården Smältarbacken har det kommit nya ägare, så gården är i mycket bättre skick nu än när jag var här senast. Jag hade ringt till alla husägare före konferensen för att ta reda på om det var okej att vi besökte deras gårdar. Husägarna är överlag mycket välvilligt inställda och intresserade av sina hus. Smältarbackens ägare kunde jag inte kontakta före utfärden beroende på att jag inte visste vad de heter, men det var inget problem.

Resan fortsatte över Stjärnfors och ned mot Östra Nybygget. När vi kom till Östra Nybygget märkte vi att ett par bilar försvunnit efter

Den skogsfinska bibliografin

av Lars-Olof Herou

Du kan nu beställa litteraturförteckningar på det Du är intresserad av. Vill Du veta vad som finns skrivet om finnbyarna i din hemsocken, trolldom, svedjebruk, ortnamn, byggnadsskick? Allt är sökbart i min databas över litteratur om den skogsfinska kulturen. Jag kan skraddarsy litteraturlistor enligt Ditt önskemål. Databasen omfattar ca 8.400 poster om den skogsfinska kulturen i såväl Sverige som Norge.

Hör av dig för mer information och priser till:

Lars-Olof Herou

Gästgivaregatan 12

771 53 LUDVIKA

Tel 0690-169 60 (bostad)

lars-olof.herou@

Lars-Olof Herous skogsfinska bibliografi är även utgiven på CD-ROM i samproduktion med Mitthögskolan och FINNSAM.

Du som har viss datorvana samt dator med CD-station kan köpa en egen cd.

Beställning	Maud Wedin Bergalid 3 SE-791 32 FALUN Tel 023-228 64 maud.wedin@telia.com
Kostnad	100:-

De skogsfinska ortnamnen i södra och mellersta Norrland

av Maud Wedin

Skogsfinsk ortnamnsdatabas på cd-rom
utgiven av **Mitthögskolan**
i samarbete med **FINNSAM** och
med stöd från **Kempestiftelserna**

Upplysningar och beställningar:

Maud Wedin

Bergalid 3

SE-791 32 FALUN

Tel 023-228 64 maud.wedin@telia.com

Pris: 100:-

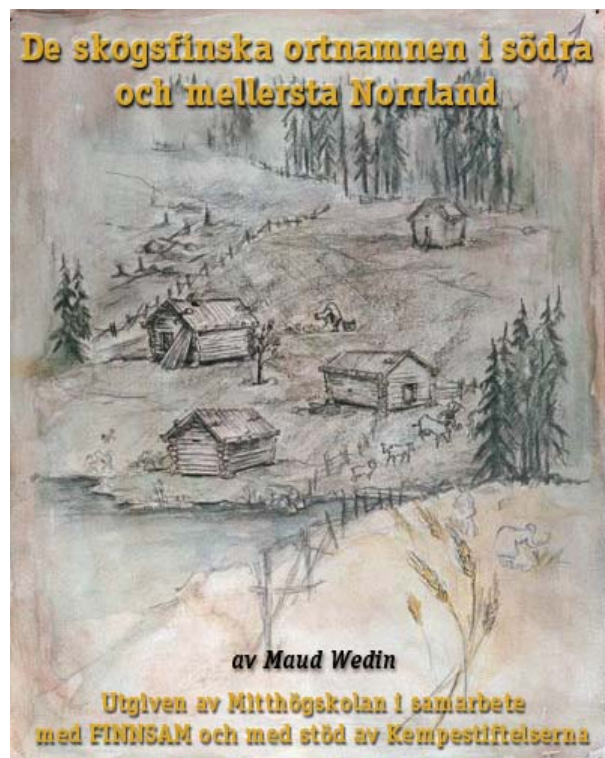

Bild: Margareta Lindman

vägen. Här berättade jag först lite kort om vad jag har skrivit om bastun vid min dokumentation. Den här bastun är i bättre skick än Smäl-tarbackens bastu. Vissa åtgärder är ändå angelägna att utföras för att skydda huset. En smedja som delvis är nedgrävd i backen finns också att se här. Den är av kallmurad gråsten. Efter besöket vände bilkorte-gen och rullade vidare upp på Rällsberget till byn Rälln. Till vår glädje fick vi här återse de försvunna bilarna, så sällskapet blev fullständigt igen.

Från Rälln som är synligt från långt håll har man även en vid utsikt åt andra hållet ned mot Norrsjön. Här intogs det medhavda kaffet med wienerbröd från Gillersklack. Jag visade sedan en rökkur som jag har undersökt. Huset som är i väldigt fint skick är så vitt jag vet den enda rökkuren i Ljusnarsbergs kommun. Rökkuren är endast till för rökning av till exempel kött eller fisk. Ugnen är nedgrävd under huset. Vid Rälln var ägarna med runt under vårt besök. De har flyttat flera hus till gården, som underhålls omsorgsfullt. Sedan färdades vi norrut mot Stjärnfors på nytt. Vi skulle ta av mot Stuttjärn, men jag missade av-farten så det blev att vända och köra tillbaka en bit.

En bastu studerades vid gården Östra Stuttjärnsfall. Huset är tyvärr i dåligt skick så här behövs åtgärder omgående. Bland annat är taket förstört och övervåningen förskjutet i längdled. Den sista anhalten på resan blev Stuttjärn med en raserad ria. Här kan man se zick-zackskärning mellan de övre stockvarven för mossfyllningen. Bilarna vände sedan åter mot Gillersklack, dit även Birger Nesholen hade anlät. Hans buss hade blivit stående i Östmark på grund av motorhave-ri. Middagen serverades bestående av ett tunt köttstycke av obestämd art. Maten var antagligen det sämsta under den här vistelsen i Ljusnarsberg. Den var aldrig riktigt bra.

På fredagskvällen höll vi till inne i Kopparberg, där församlingshem-met stod till vårt förfogande. Hit kunde vi även hälsa allmänheten väl-kommen. Till den skaran hörde bl.a. några från ortens hembygdsföre-ning och ägarna till gården vid Rälln, vi besökt på vår utfärd. Birger berättade om och visade bilder på de finska byggnaderna rökstugor, rökbastur och rior. Det var väldigt populärt och för mig som har sett bilderna förr var det även några nya sådana. Efter föredraget följde en diskussion baserad på mina undersökningsresultat: Hur kan man beva-

ra torkhus i Ljusnarsbergs kommun. De som ville bidrog med sina erfarenheter av byggnadsvård från skilda håll. Valter Berg var debattledare och Åke Granberg sekreterare. Eivind Claesson från Örebro läns museum berättade om museets roll i sammanhanget. Det blev en mycket givande diskussion, som förhoppningsvis leder fram till något bestående resultat.

Återkomna till klacken drack vi te och åt smörgåsar. Sedan satt jag uppe ett par timmar till under lite nattlig samvaro med kompisarna i Finnsam. Andra gick och lade sig för att vara utvilade på lördagen. Jag sitter gärna uppe in på småtimmarna för det är ju inte så ofta vi träffas och eftersom jag har varit med i så många år känner jag ju kärngänget i Finnsam så bra nuförtiden.

Lördagen den 29 maj

Uppstigning skedde vid sjutiden och klockan åtta serverades frukost. Vädret var under fredagen härligt med strålende sol från en klarblå himmel. Lördagen bjöd på dimma, regn och halv storm. Det blev något bättre under dagen. In till samhället åkte vi för att bese Ljusnarsbergs kyrka med sin finska bibel från 1642. Att det finns en finsk bibel här beror på att predikan under församlingens första tid ägde rum både på svenska och finska. En vandring förbi loftboden och skvaltvarnen blev det även för första gruppen deltagare. Den andra gruppen ledde hembygdsföreningen runt bland sina museer. Jag anförde den första gruppen. Efter ungefär en timme bytte vi grupper. Det blev lite olika infallsvinkel på rundvandringarna. Den första gruppen tittade mer på ristningar och magiska tecken i timret på loftboden och skvaltaltan, medan den andra gruppen med Eivind Claesson i spetsen även tog en sväng förbi de hus som museet är inkopplat i.

Under lördagen hade en del nya deltagare anslutit till sällskapet, och tillsammans åkte vi nu mot Gillersklack för att äta lunch. Eftermiddagen bjöd på en rundtur till Kopparberg, Ställdalen och Stora Kumlan. Den skojfriske chauffören Christer Lindström kom med buss från Ställdalen och hämtade oss. Han hade sagt att bussen var schabbig, på grund av att han kör mycket på Polen. Så vi undrade om det fanns tak på bussen. Det visade sig att ett sådant fanns. Eftersom jag skulle ta hand om guidningen slog jag mig ned längst fram i bussen bredvid

Skansen

Finnskogsmuseet i Skräddrabo **Täcker alla Skandinaviens finnbygder**

Bygdegården i Skräddrabo
söder om Alfta/Edsbyn, längs väg 294

Museet visas kl 12.00 – 16.00
juni & augusti: alla helger
juli: alla dagar
eller efter överenskommelse, tel/fax 0271-101 68

Hjärtligt välkomna
Maths Östberg
finnskogsmuseet@swipnet.se

Även skräddarsydda finnskogskurser och finnskogsexkursioner.
Ring för prospekt.

Missa inte hemsidan
<http://home.swipnet.se/finnskogsmuseet>

Lusugnar - lusovner !!

Har du hørt om lusovner / lusugnar?

Hva har du hørt?

Vet du om noen?

Jeg vil gjerne at **ALLE** som har hørt om lusovner tar kontakt!

Jeg holder på med å skaffe meg oversikt over utbredelsen av lusovner i Skandinavia. Derfor vil det være nyttig å høre fra absolutt alle som har hørt om slike ovner; for å få en bekreftelse på den geografiske utbredelsen. Ett interessant element - i tillegg til at emnet lusovner i seg selv er interessant - er den mulige koblingen til skogsfinsk kultur.

Ta kontakt med: Birger Nesholen
Gruetunet Museum
NO-2260 Kirkenær
Tel: +47-629-47315 Fax: +47-629-48001
e-post: gruetune@east.no

Kurs om skogsfinske nevertak/nävertak til høsten!

Høsten 1999 arrangerer Gruetunet Museum kurs i kunnskapen om den spesielle nevertak-tekkingen (never og fårved) som tidligere var vanlig i skogsfinske bygder både i Skandinavia, Finland og Russland. De seneste generasjoner har mistet denne kunnskapen, hvilket har medført at det på museer og hembygdsgårder finnes mange "spanske løsninger" i denne konstruksjonen. Gruetunet Museum har gjennom 20 års arbeid med bygningsdokumentasjon og – restaurering funnet tilbake til den praktiske kunnskapen. Kurset arrangeres til høsten, og vil inneholde både teori og praktisk arbeid. Meld fra dersom du er interessert i å få tilsendt mer informasjon når tidspunkt og program er klart.

Kontakt: Birger Nesholen
Gruetunet Museum
NO-2260 Kirkenær
Tel: +47- 629-47 315 Fax: +47-629-48 001
e-post: gruetune@east.no

föraren. Kosan ställdes mot Finngruvan med sina koppargruvor. Här finns tolv större och mindre gruvhål. Vattnet i gruvhålerna är grönskimmrande på grund av kopparutfällningar. Det största gruvhålet är något över femtio meter djupt.

Någon kilometer längre söderut ligger gården Nya Vägen. Här finns en ria till beskådande. Gården består av flera gamla hus, som är placerade runt gårdsplanen. Försedd med mikrofon ledde jag styrkan fram till rian. Det var underligt att höra sin egen röst i förstärkaren, så jag använde bara mikrofonen ute här. I stället litade jag till min egen röst som höjdes vid behov. Vi åkte sedan runt genom Kopparberg och kom fram till sundet mellan Olovsjön och Björken. I fint läge ovanför sjön Björken ligger gården Råstock. Här gick före 1669 gränsen mellan Västmanland och Dalarna. Vid Råstock finns en ria och en möjlig smedja med kompakt bastuugn. Vid mitt förra besök på gården växte en stor björk alldeles intill rian, men den är nu nedtagen och den lilla smedjan är frilagd från sly. Det visar intresse från husägaren och var roligt att se.

Genom Ställdalen tog vi oss till Östra Born. Vid gården Sköttens finns den värdefullaste rian som jag känner till i Ljusnarsberg. Den är nämligen intakt så när som på ugnen. Mellantaket som finns kvar är intimrat i gavelväggarna. Jag hade fått tag på husägaren som bor i Stockholm. Han lät en granne låsa upp rian åt oss, så att vi kunde komma in i den. Vid Östra Born drack vi vårt medhavda kaffe och tittade på en bastu som ligger en kort bit från gården Sköttens. Tillbaks till Ställdalen for vi sedan för att svänga in mot Stora Kumlan. Bussen tog av upp mot Stångfall, där troligen den sista bebodda rökstugan i Örebro län fanns kvar använd till 1914. Då ombyggdes den till så kallad svenskstuga. Rökstugan revs troligen under 1920-30-talet. Även grundstenarna är nu borta. Vi försökte med hjälp av ett par gamla bilder lista ut exakt var rökstugan stod. Efter livlig diskussion kom vi fram till en lösning på problemet.

Bussen rullade vidare mot Stora Kumlan. Här finns den sista rian som vi besökte, så sammanlagt studerade vi fyra rior under lördagsresan. Stora Kumlans ria ligger på sankmark och är rutten nedtill. Väggarna är även kraftigt förskjutna på grund av att knutskallarna är avsågade. Här krävs insatser snarast för att rädda huset åt eftervärlden. Ett stycke västerut åkte vi så innan vi kom ut på vägen mellan Kopparberg och

Yxsjöberg. Genom rena vildmarken kom vi fram till Skäret vid sjön Ljusnarn. Ett par kilometer längre fram stannade bussen. Vi gick av för att följa Bergslagsleden en kort bit fram till Kyrksten. Stenen skulle utgöra hörnsten till socknens kyrka. När gruvbrytningen startade inne i nuvarande Kopparberg anlades kyrkan där i stället. Stenen ligger vid den gamla finnvägen från grangärdegränsen i nordväst ned mot kyrkbyn Kopparberg. Stenen användes som vilsten för att ta på strumpor och skor på väg till kyrkan. I närheten av stenen finns en finnkirkogård. Kirkogården upphörde att användas 1635, då den nya kirkogården invigdes. I Olovsjön, som har fått sitt namn efter en finne, finns även en likholme.

Vi återkom till Gillersklack, där Ljusnarsbergs Kommun bjöd oss på middag. Gunvor Gustavsson presenterade kommunen och dess kulturella verksamhet. Framåt åttatiden blev det tid för en tripp ned till hembygdsgården Södra Finnfall. Hembygdsföreningen hade låst upp stugorna åt oss, så vi kunde gå runt och betrakta de olika husen. Bland annat blev det diskussion om huruvida det så kallade pörtet har varit en riktig rökstuga eller inte. Vi tittade även på ett par rekonstruerade finnhässjor och stolparna till den gamla hässjan. En torkbastu med sidolavar och mittugn finns också här. Efter rundvandringen drack vi te och åt smörgåsar. Sedan åkte vi tillbaka till Gillersklack för några timmars nattlig samvaro, innan jag kröp till sängs.

Söndagen den 30 maj

Efter frukosten lämnade vi Gillersklack för den här gången. Bilarna rullade in mot Kopparberg på nytt, för samling i Ljusnarsbergs församlingshem. Folke Vennberg, Storå skildrade här de torpare som bodde i skogen ovanför Guldsmedshyttan. Han har kartlagt en mängd torp, prickat in dem på en stor karta och även sett till att skyltar har kommit upp vid bosättningarna. Även andra platser i skogen har kartlagts, som till exempel kolbottnar. Om somrarna ordnar han vandringar runt till de olika bosättningarna. Det var mycket finnar som bosatte sig även i det här området, även om det är svårt att fastställa det med hjälp av arkivmaterial. Förhoppningsvis kommer hans uppgifter att publiceras så småningom. Folke visade även bilder från

Hur blir man medlem i FINNSAM?

Enklaste sättet är att betala in 110:- på vårt postgiro (står på sista sidan) och den medlemsavgiften räcker i två år. Du får då FINNSAM-informationen utskickad 4 gånger per år. I utskicket finns rapporter och protokoll från möten och konferenser samt information om vad som pågår runt om i Skandinavien finnbysområden. Vill du ha ytterligare information kontakta

Tor Eriksson (Sverige)

Kassör

019-12 08 84

tor.eriksson@2.sbbs.se

Birger Nesholen (Norge)

Gruetunet Museum

629-47 315

gruetune@east.no

Glöm inte att betala medlemsavgiften!

**Medlemsavgiften bekostar våra utskick 4 gånger/år.
Institutioner får gärna betala för en längre period än 2 år,
om det förenklar administrationen**

**Kassören
Tor Eriksson**

Inga-Greta Lindblom poängterade också vikten av att vi måste marknadsföra oss - prata för varan.

Maths Östberg har öppnat sitt finnskogsmuseum i Bygdegården i Skräddarbo som ligger söder om Alfta, läs mer i FINNSAM-info nr 2 1999.

Christer Nilsson hade gjort i ordning informationsmaterial om hemsidan som delades ut. Vi uppmanas att anmäla evenemang som pågår ute i finnbygdsområdena samt att använda sändlistan för att hålla debatten levande inom FINNSAM. Christer efterlyste också material till informationssidorna och söker även någon som kan översätta till finska och engelska

Lars-Olof Herou tackade, å FINNSAM:s vägnar Tor Eriksson för en bra genomförd konferens med trevliga utflyktsmål.

- 23 Finnsam:s möte avslutades med att Inga-Greta Lindblom läste några rader som hon under ”finnsam-samvaron” hade skrivit ner.

Några finnskogstokar på träff i Kopparberg
hade ett otroligt snärj.
Vi såg ett hus som ”inte finns”
det är nästan det enda som vi minns.
Förutom att vi hade roligt i Ljusnarsberg.

Vid protokollet

Ake Granberg

Håll dig informerad om vad som händer i finnbygdsvärlden
www.finnsam.org

Kindlahöjden, som han har varit engagerad i för att det skall bli naturreservat.

Även till församlingshemmet hade vi med oss kaffe och wienerbröd från Gillersklack. Efter kaffepausen redogjorde Inger Pettersson, ordförande i Nya Kopparbergs Bergslags Hembygdsförening, för den finska bosättningen i Ljusnarsbergs socken. Med hjälp av olika källor berättade hon om de finnar som slog sig ned i socknen. Denförste finnen bosatte sig i slutet av 1500-talet vid sjön Ljusnarn.

I samlad trupp gick vi sedan till restaurang Två Kockar, där vi skulle äta lunch. Pizzor beställdes, men det dröjde mycket länge innan vi fick dem serverade. Så småningom kunde vi emellertid återvända till församlingshemmet för avslutande Finnsam-ärenden. En tapper skara på ungefär tjugo personer bänkade sig åter för förhandlingar. Under dagen stod drickor, frukt och godis framlockat på ett par bord, så det var bara att låta sig smaka därav. Våra interna ärenden gick igenom och mötet kunde avslutas. Jag fick mottaga varma applåder för mitt sätt att genomföra konferensen på. Om jag får säga det själv var jag väl värd det, eftersom jag nästan har fått förbereda och genomföra allting ensam. Utan min kännedom om bygden hade det troligen tyvärr aldrig blivit någon konferens i Ljusnarsberg. Nu gav mig konferensen mersmak vad gäller intresset för vård av torkhusen i länet.

---

www.finnsam.org

Projekt på Torsby Finnkulturcentrum 1999

Torsby Finnkulturcentrum (TFC) lägger Finnskogsfestivalen i malpåse ett år, eftersom så många andra projekt är på gång som kräver tid.

Under 1999 kommer en stor byggnadsinventering av finngårdarna i Torsby kommun att göras i TFC:s och Värmlands Museums regi. Två byggnadsantikvarier, en kulturgeograf, en arkeolog, en timmerman och en fotograf kommer under året att utföra en fältdokumentation av byggnadsmiljöer i Finnskogen. Projektet, som stöds av länsstyrelsens kulturmiljövårdsenhet, landstinget och Torsby Kommun kommer att ligga på tre nivåer.

På nivå 1 görs en kategoriinventering av i huvudsak rökstugor, bastur och rior i Torsby kommun men även andra gårdar med dokumenterad finsk härkomst studeras, det omgivande kulturlandskapet dokumenteras översiktligt och en enklare form av skadeanalys och åtgärdsförslag görs.

På nivå 2 görs en totalinventering och dokumentation av bebyggelsen i några utvalda kärnområden med tyngdpunkt på äldre timmerbyggnader.

På nivå 3 görs en undersökande tvärvetenskaplig dokumentation av ett antal utvalda gårdar. Målet är att konkret redovisa kulturhistoria och teknik samt nutida och äldre funktionsinnehåll. I denna nivå tillkommer även landskapsforskning med av den kringliggande miljön för att belysa förhållandet mellan boskapskötsel, åkerbruk och svedjebbruk.

Någon total inventering av finngårdarna i Torsby kommun är aldrig tidigare gjord, projektets resultat kommer att publiceras i en rapport med text, kartor och fotografier.

Våra intentioner är att, om medel kan fås och samarbete med berörda kommuner kan etableras, fortsätta med övriga Värmland och förhoppningsvis även knyta ihop materialet med det om den norska Finnskogen, så att en samlad dokumentation av Solør-Värmlands finnbygd finns om ett par år.

En CD-Rom, "Finnskogen – en sagolik verklighet", om skogsfinnarna är under produktion på TFC, den svenska delen kommer till sommaren. Målgrupp är barn, ungdom, skolor och turister, den kommer senare även på tyska, finska och engelska.

21. Konferenser år 2000.

Maud Wedin framlade ett förslag om att vinterkonferensen förlägges till Uppsala med ett besök på SOFI, där bl. a. Ortnamnsarkivet, folkminnessamlingarna och landsarkivet finns. De församlade var positiva till förslaget. Beslutades att genomföra besöket-resan.

Birger Nesholen kom med en inbjudan från Norge om att vårkonferensen år 2000 kan förläggas till Åsnes-Trysil området i slutet av maj. Mötet tyckte att förslaget var bra och beslutade att godta inbjudan. Samarbetspartner är finnsam-medlemmarna i området

Maths Östberg meddelade att höstkonferensen kan komma att gå av stapeln i Svartnäs finnmark, Svärdsjö socken. Konferensen sker i samarbete med Gävle-Dala Finnkulturörening. Beslutades att genomföra konferensen enligt ovanstående. Tidpunkt fastställs senare.

22. Övriga frågor.

Christina Norlander föreslog att deltagarna vid Finnsam:s konferenser skall bära namnbrickor för att informera om vem man är. Ledningsgruppen utreder och verkställer.

Tor Eriksson föreslog någon form av arbetsgrupp i byggnadsfrågor som kontaktar Läns museet och kommunerna vid behov. Beslutades att "Bergslagsgruppen" utreder.

Torsby Finnkulturcentrum informerade om en kurs i taktäckning med näver, som skall genomföras i Torsby. På TFC arrangerar Kalevala-Kvinnorna en utställning med bl a smycken.

En kurs i finnskogskunskap på Nyskogagården i Nyskoga genomförs den 12 - 15 aug. 1999. Arr: Nyskogagården, Torsby Finnkulturcentrum, ABF, Klarälvdalens folkhögskola samt Värmlands museum.

Kristina Norlander föreslog att vi ska informera bättre om hur man blir medlem i Finnsam

Tor Eriksson berättade om att vi ska revidera det gamla informationsbladet. Birger Nesholen informerade om att han och Bosse Hansson arbetade på ta fram detta nya presentationsmaterial

näringsliv, byggnadsskick, religion o folketro, dokumentationsteknik m.m. Arbetsgruppen består av: Seppo Remes, Maud Wedin och Lennart Stenman, med Christina Norlander som adjungerad. Tillsammans med studieplanen skall man ta fram en "Handbok i skogsfinsk kunskap", Lennart Stenman är redaktör. Gruppen har tagit hjälp av Birger Nesholen. Vid behov adjungerar man ytterligare "finnsam-folk".

16. Nationell minoritet.

Birger Nesholen berättade om att skogsfinnarna har fått statusen av nationell minoritet i Norge. Se rapport i Finnsam-info nr 1. 1999.

17. Forskarkatalog.

Christina Norlander rapporterade om arbetet med en forskarkatalog som skall läggas ut på Internet. Modellen för den är hämtad från Genealogiska Samfundet i Finland. Med den som utgångspunkt skall hon och Christer Nilsson göra en egen produkt. Mötet uppdrog åt Christina att utarbeta ett förslag.

18. Databas på cd-rom.

Maud Wedin rapporterade att FINNSAM med Mitthögskolan som samarbetspartner givit ut en cd-rom med hennes databas om 2.600 ortnamn med skogsfinsk anknytning från södra och mellersta Norrland, med angränsande socknar i Dalarna. Finns att köpa. Se FINNSAM-info nr 2 1999. Pris 100:- kr.

19. Byggnadsinventeringen.

Maths Östberg rapporterade om byggnadsinventeringen som pågår med oförminskad kraft. Han har lagt upp en ny nummerserie i den nya reviderade upplagan av inventeringen. Den omfattar för närvarande 279 byggnader. Det är tänkt att materialet skall kunna användas vid byggseminarier och utbildning, samt vid kontakter med olika myndigheter när det gäller bevarande, renovering och underhåll av skogsfinska byggnader.

20. Släktnamnsguppen.

Lars-Olof Herou berättade om släktnamnsgruppens arbete. Där ingår förutom han själv, även Gabriel Bladh, Jan-Erik Björk, Arne Östman och Christer Nilsson. Arbetet fortgår. Resultatet får vi se och ta del av så småningom.

Sommaren på Torsby Finnkulturcentrum 1999

Den **12-13 juni** kommer en finsk grupp från Kalevalaisten Naisten Liitto (Förbundet Kalevalakvinnorna) med anledning av Kalevalajubileet i år. Anneli Koponen föreläser om Gottlunds tidiga uppteckningar och om Kaisa Vilhuinens omdiskuterade bidrag till Kalevalamyterna. Samma helg har vi vernissage på en Kalevalautställning från Riihimäki konstmuseum. Konstnären heter Vladimir Fomin och är från ryska Karelen. Utställningen kommer att finnas på Finnkulturcentrum och på museet i Karlstad hela sommaren.

Kursen i finnskogskunskap, "Nyskogakursen" tas upp i år igen, nu i TFC:s regi. **12-15 augusti** äger den rum. Separat utskick har gått till alla Finnsam-medlemmar.

TFC har som vanligt sommaröppet mellan
14/6 – 15/8 alla dagar mellan 11-16
Övriga året tisdag – fredag 12-16

Missa inte vår permanenta utställning om skogsfinnarna

Niittaho – den blommande svedjeängen

Brobergs skogsfinska samling,
bestående av litteratur och arkivmaterial,
står till forskares förfogande

Vi har ett stort urval av litteratur och annat material till försäljning

Välkomna!

Torsby Finnkulturcentrum
e-post: finnkulturcentrum@torsby.se
Tel: 0560-123 13
Fax 0560-105 31

SOMMARAKTIVITETER

Mottiland arrangerar en finnkulturvecka 3 – 11 juli 1999

Kontaktperson Anders Thyr 0652-410 28, 410 41

3/7 Valsjön invigning

4/7 Furuberg Ann-Mari Andersson 0653-240 07

5/7 Malungen Elof Hagström 0652-450 11

6/7 Ulvsjön Svea Högdal 0691-510 16

7/7 Trossnarven Annika Lindqvist 0653-310 45

8/7 Naggen Maud Frank 0691-700 53

9/7 Kölsjön Anders Thyr 0652-410 28

10/7 Tjärnsjön Göran Säll 060-61 25 22, 010-260 19 75

11/7 Vrångtjärn Bengt Svang 0652-510 37

Finnkulturdag

lördag 7 augusti

Timbonäs-Långnäs Byalag i Värmland

Kontaktperson Edith Hellberg 0565-450 12

Finnskogs dagar i södra Hälsingland

med motti och besök på finnbosättningar

8 juli Skålsjön 16.00

22 juli Mållångstuga 16.00

Finnkulturkväll med kolbullar & folketro

lördag 7 augusti

På Finnskogsmuseet i Skräddrabo

Föreläsare: Birger Nesholen, Gruetunet Museum

Kontaktperson Maths Östberg 0271-101 68

Kurs i Finnskogskunskap på Nyskogagården 12-15 augusti 1999

Information och anmälan

Torsby Finnkulturcentrum 0560-123 13

Nyskogagården 0560-330 27

Grue Birger Nesholen, ersättare Per-Martin Tvengsberg.

Åsnes/Törberg Rolf Rønning, ersättare Erling Baek

Samtliga valdes på ett år.

9. Val av firmatecknare

Till firmatecknare i Sverige valdes Tor Eriksson och Maud Wedin. Birger Nesholen valdes till firmatecknare i Norge.

10. Val av revisorer.

Revisorerna Åke Granberg för Sverige och Idar Steinbakken för Norge omvaldes av mötet på ett år.

11. Val av valberedning.

Valberedningen har bestått av Bosse Hansson, sammankallande och Åke Granberg. Mötet valde om båda på ett år.

12. Tillägg till punkt 8

Mötet diskuterade om Orsa finnmark i fortsättningen skall ha egen presentation i Finnsam. Det som talar emot detta är att det är svårt att få fram personer som åtar sig uppgiften. I fortsättningen skall Orsa finnmark ingå i Gävle-Dala området, som utökas med en ersättare. Beslutades enligt vad som är skrivet i punkt 8.

13. Inköp av digital kamera.

Vid tidigare Finnsam-möten har diskuterats inköp av en digital kamera, för att bl.a. ha möjlighet att visa bilder från möten och konferenser på internet-hemsidan.

Kamerorna har förut varit ganska dyra. Idag kan man köpa en med bra prestanda och teknik för c:a 3000:- kr. Efter en del synpunkter på detta enades mötet om att inköpa en digital kamera till ovan nämnda pris. Pengar skall tas ur "Sigurds fond". Christer Nilsson får i uppdrag att inköpa kameran

14. Rapport Höstkonferens i Härnösand.

Maud Wedin rapporterade om höstens konferens som skall hållas i Härnösand den 26 - 29 augusti. Se separat inbjudan i Finnsam-info nr. 2. 1999. Sista anmälningsdag den 2 juli.

15. Utbildningsprojektet.

Maud Wedin rapporterade om arbetet med ett förslag till en studieplan för finnbygdskurser. Planen skall omfatta en rad olika ämnen för utbildning i finnbygdskunskap. Bl.a: bakgrund o historia,

**Protokoll fört vid möte under FINNSAM:s vårkonferens i
Ljusnarsberg, söndagen den 30/5 1999**

- 1. Mötets öppnande.**
Sammankallande för FINNSAM's ledningsgrupp, Maud Wedin öppnade mötet.
- 2. Val av ordförande för mötet.**
Till mötesordförande valdes Seppo Remes.
- 3. Val av sekreterare för mötet.**
Till mötessekreterare valdes undertecknad, Åke Granberg.
- 4. Val av justeringsman.**
Till att justera dagens protokoll utsågs K-G Johansson.
- 5. Verksamhetsberättelse.**
Rapporterades om nätverkets (föreningens) verksamhet under det gångna året. (Se FINNSAM's informationsblad 2-4/1998, 1/1999)
Berättelsen godkändes av mötet.
- 6. Ekonomisk berättelse.**
Rapporterades om FINNSAM's ekonomi med hänvisning till årsredovisningen som kommit medlemmarna till del genom att ha varit införd i informationsbladet, Nr 1. 1999.
Godkändes och lades till handlingarna.
- 7. Revisionsberättelse.**
Revisorerna hade efter fullgjort arbete framlagt en berättelse, som upplästes och godkändes. Ledningsgruppen beviljades full ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.
- 8. Val av ledningsgrupp. Ordinarie samt ersättare.**
Ordinarie ledamöter i ledningsgruppen har varit: Maud Wedin, sammankallande. Tor Eriksson, kassör. Båda omvaldes på två år. Som representant för **Mellannorrland** valdes Maud Wedin, med Gränt Wallin. som ersättare. **Gävle-Dala** med **Orsa finnmark** Mats Östberg, ersättare Ingemar Gustavsson och Siv Tillsjö. **Bergslagen** K-G Johansson, ersättare Christer Nilsson. **Värmland** Arne Vannevik, ersättare Inga-Greta Lindblom. **Tiveden** Lena Gribing, ersättare Ingrid Gustavsson.

**Finnkulturdag på Kölaråsen
söndag 27 juni kl 14.00**

Föredrag av Lars-Olof Herou om
den skogsfinska kulturen, med tonvikt på Nås finnmark
Vägbeskrivning: Nås Finnmark väster om sjön Närsen. Åk in
österut från vägen Filipstad-Vansbro mot Lindesnäs.
Kontaktperson Ellen Skoglund 0281-320 30

Finnkultur i Östra Finnbygden, Ånge Kommun

Kaskiafton vid Kåtalamp onsdag 30 juni kl 19.00
Pörtekvällar vid pörtet onsdagar 7, 14 och 21 juli kl 19.00
Mottikväll vid Kåtalamp onsdag 28 juli kl 19.00
Kontaktperson Elisabet Åström 0691-800 88

Finnbygdsboa öppen kl 12-16 i juli
Kontaktperson Maria Blomberg 0691-800 17

**Öppet Hus på Thunströms
10-11, 24-25 juli**

Kontaktperson Maja Rapp 0691-800 52

**Dan Andersson-veckan
24 juli – 1 augusti**

Ur programmet:

**Finnmarksvandring i ord och ton
Torsdag 29 juli kl 09.00**

med Birgitta Ahrås & Björn Jadling. Kostnad 100:-

Gillesfesten i Luossa

Söndag 1 augusti

utdelning av Dan Andersson priset

Info och anmälan: Turistbyrån 0240-86050

**Höstens FINNSAM-konferens i
Härnösand/Viksjö
26-29 augusti 1999**

**Arrangörer: FINNSAM, Mitthögskolan
samt Viksjö Hembygdsförening**

Preliminärt program

Torsdag 26 augusti

Förm	Registrering och inkvartering	
12.00	Lunch	
13.00	Invigningstal	Rektor Svedberg
13.30	Skogsfinnarna i Mellannorrland exposé över historik och forskningsläge	M Wedin
14.30	Skogsfinnarna i Norrland ur ett arkeologiskt perspektiv	K-Å Aronsson
15.00	Kaffe	
15.30	Erämarksutnyttjande i östra Finland under medeltiden	J-P Taavitsainen
16.15	Skogsödare eller bygdebrytare? Jämförandestudie av skogsfinsk kolonisation i Finland och Sverige	G Bladh
19.00	Välkomstmiddag & finsk-ugrisk musik	

Fredag 27 augusti

08.00	Frukost	
09.00	Ingermanlänningar -egen folkgrupp med egen identitet	W Kokko eng
09.45	Skogsfinnarna som nationell minoritet i Norge	B Nesholen, även eng
10.30	Kaffe	
10.45	Delaware-finnarna	P Stebbins-Craig eng
12.00	Lunch	
13.00	Besök på läns museet och landsarkivet - uppdelat i två grupper som skiftar plats efter halva tiden	Landsarkivet Länsmuseet
17.00		
19.00	Kalevalakväll med karelska piroger & kalja	A Koponen Landshövdingen

Lördag 28 augusti

08.00	Frukost	
09.00	Avfärd med buss mot Höga Kusten, vidare in över Kramfors, Graninge och Viksjö Finnmark	M Wolf Lokala FINNSAM:are
12.00	Mottilunch	Viksjö hembygdsför
13.00	Studiebesök på finnbosättningar i Viksjö och Näcksjön	L-O Norén
18.00	Finsk lådmiddag & spelmansafton i Viksjö	
22.00	Återkomst till Härnösand	

Söndag 29 augusti

08.00	Frukost	
09.00	Skogsfinska ortnamn i mellersta och södra Norrland	M Wedin
09.30	Savolaxiska släktnamn i Skandinavien	L-O Herou
10.00	Kaffe	
10.15	Spåren efter det skogsfinska svedjebruket i Gåssjö	S Martinson
11.00	FINNSAM:s höstkongressmöte	Ledningsgruppen
12.30	Lunch	
13.30	Fortsättning höstkongressmötet	
15.00	Kaffe och avslutning	

Observera! Sista anmälningdag fredag 2 juli!

Det är viktigt att ni respekterar sista anmälningdatum. Eftersom vi har Mitthögskolan som samarbetspartner vid denna konferens behöver vi ett visst antal anmälda när anmälningstiden går ut, för att de anslagna medlen för konferenskostnader ska betalas ut!

Maud Wedin, konferensansvarig

Bergalid 3

791 32 FALUN

Tel 023-228 64

maud.wedin@telia.com